

НОВИ КНИГИ

Буквално всеки ден някъде по нашата Земя стават природни бедствия и катастрофи – загиват и страдат хора, унищожават се материални ценности... На този много актуален проблем - изучаването на природните бедствия, техните негативните последици и превенцията и защитата от тях - е посветена новата книга на българските учени и известни популяризатори Гаро Мардиросян, Бойко Рангелов и Атанас Близнаков.

В книгата се разглеждат феноменологията, възникването, основните характеристики, жертвите и щетите от природни екологични бедствия, които в една или друга степен могат да се случат на територията на нашата страна – земетресения, наводнения, бури и урагани, цунами, лавини, мълнии, горски пожари, свлачища, екстремни температури, градушки и др. За всички тези природни бедствия са разгледани възможните мерки за превенция и защита – както инженерни и организационни, така и индивидуални, а именно поведение и действие преди, по време и след екологичната катастрофа.

Една от главните съвременни задачи на човечеството е да намали до минимум отрицателните последици от природните бедствия, а именно човешките жертви и материалните щети. Тази задача може да се решава единствено чрез изучаване и противодействие на природните бедствия с все по-ефективни методи, средства и технологии, които да гарантират навремен-

но и надеждно прогнозиране, ефективни предварителни мероприятия, всеобхватно следене на развитието на бедствията процес, евентуална намеса в този процес с цел ограничаването или спирането му, експресни спасителни действия, точна оценка на отрицателните последици, ефективни възстановителни мерки и т.н. Изключително голямо значение имат доброто проектиране, качествено строителство и правилната експлоатация на жилищни сгради, промишлени обекти, енергетични, транспортни, хидротехнически и други съоръжения и т.н.

Не на последно място по значение за намаляване на жертвите и щетите от природните бедствия са подготовката на населението, информираността, познаването на опасността, адекватната реакция и правилното поведение и действие преди, по време и след природното бедствие. Всичко това важи в значителна степен и за младежта и учащите се, за които основно е предназначена тази книга.

Територията на България безусловно трябва да бъде причислена към сеизмоопасните зони на нашата планета. Естествено държавните граници не могат да бъдат и граници на сеизмични зони или да ограничават сеизмичните въздействия. Силно земетресение в съседна държава може също да причини значителни щети и да взема жертви. Например земетресението във Вранча на 4 март 1977 г. е с катастрофално въздействие и в част от територията на България – 125 души загинали, ранени около 1000, разрушени 8470 сгради и щети за около 160 млн. лв. Затова е правилно при анализ на сеизмичната обстановка в България да се разглежда районът на Централните Балкани, намиращ се между 21-ия и 30-ия меридиан и 40-ия и 46-ия паралел с територия около 700 хил. km².

Балканският полуостров е един от най-активните възли на Алпо-Хималайския сеизмичен пояс. Характерни за този възел са плитките огнища на земетресения ($h \approx 60$ km), което силно увеличава отрицателните им ефекти върху земната повърхност. В групата на междиннофокусните огнища ($h \approx 300$ km) попадат повечето от огнищата в района на Вранча, които пък се характеризират с неблагоприятните си въздействия на сравнително големи разстояния.

Статистиката за земетресенията с магнитуд $M \geq 6$ през последните 100 години сочи, че на територията на Гърция и егейските острови са станали 95 такива земетресения, в Турция – 49, в бивша Югославия – 20, в Румъния – 16, и в България – 10. Трябва обаче да се отбележи, че въпреки тази „благоприятна“ за нас статистика, най-силното плиткофокусно земетресение на Балканския полуостров и едно от най-силните в Европа през последните стотина години е станало в Кресненското дефиле по долината на р. Струма на 4 април 1904 г...

Г. Мардиросян, Б. Рангелов и Ат. Близнаков. **Природни бедствия – възникване, последици, защита.** – С., 2010.